ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 5 մարտի

Լսելով լրագիրներից վանայ գաւառի մեր ազգայնոց աղետալի վիճակը, ստորագրութեամբ հաւաքեցինք 17 ր. 44 կոպ.։ Խնդրում եմ ձեզ տեղի չնորհել «Մշակ» լրագրի էջերում նոցա անունները, որոնք են՝ Աննա փուլինով 1 ր., Հռիփսիմէ Թաթոսեանց 1 ր., Աննա Մուրադեանց 1 ր., Նատալիա Թաթոսեանց 1 ր., Սոնա Զօրեանց 1 ր., կատինկա Թաթոսեանց 1 ր., Նատալիա Մանուչարեանց 2 ր., Եփէմիա Զօրեանց 3 ր., Եփէմիա Մանուչարեանց 1 ր., Սաշինկա Մուրադեանց 50 կ., կատինկա Մուրադեանց 50 կ., Սալոմէ Նազարեանց 60 կ., Նատօ 80 կ., Կէկէլ 20 կ., Ռէհան 20 կ., Անան Ղազարով 15 կ., Մագոյ վանեանց 20 կ., Մարթայ 20 կ., Գայանէ Օսէփեանց 50 կ., Սօփիա Արիթիւնեանց 50 կ., զանազան մարդկերանցից հաւաքած 1 ր. 9 կ.։ Ընդամենը 17 ր. 44 կ.։

Նատալիա Թաթոսեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Մէլիտօպօլ, 23 փետրվարի

Ձեր պատուական լրագիրէն տեղեկանալով վանի հայազգի ժողովրդեան հասած պատուհասը, սովը և աղետալի տեսարանները, պարտք անձինս համարեցի հրաւէր կարդալ քաղաքիս հասարակութեան և ստորագրութիւն բանալ յօգուտ այդ սովատանջներուն։ Հաւաքված փողին գումարն է 219 ր. 70 կ., յորմէ ելլելով ճանապարհածախքը 1 ր. 70 կ., մնացեալ 218 րուբլին կուղարկեմ ձեզ, յարգոյ խմբագիր, խնդրելով հասուցանել ուր որ հարկն է և «Մշակի» համարներէն մէկուն մէջ բարեհաճիք տպել նուիրատուներու անունները՝ որք են։

Ջեանիքեան Պետրոս 20 ր., Ջեանիքեան Յովհաննէս 20 ր., Գէչկտակեան Մկրտիչ 10 ր., Խարամուզայեան Գէորգ 25 ր., Եմինեճեան Ստեփան 5 ր., Յայկաքարեան Գրիգոր 3 ր., Տատոխեան Մկրտիչ 2 ր., Խարամուզայեան Մարիամ 3 ր., Յալվաճեան Լուսեղէն 5 ր., Անթերեան Յովհաննէս էրզրումցի 5 ր., Սուպաշեան Կարապետ 2 ր., Յայկաքարեան Աննա 3 ր., Հուսպապեան Ստեփան 2 ր., Թելքիեան Մինաս 2 ր., Սալինպեքեան Սարգիս 2 ր., Ժամկոչեան Յովսէփ 5 ր., Սարիճեան Յովակիմ 5 ր., Լալախանեան Կարապետ 3 ր., Եղեայեան Մկրտիչ 2 ր., Մատինեան Գրիգոր 3 ր., Օղուզօղլեան Յակովբ 1 ր., Ալեանաքեան Թորոս 2 ր., Մոմճեան Մարգար Կարապետեան 5 ր., Քուշնիրզան Միքայել 2 ր., Մատինեան Պառեկ 1 ր., Մատինեան Միքայէլ 50 կ., Տիրացուեան Ներսէս 50 կ., Աւեթով Համբարձում 50 կ., Պալյեան Յարութիւն 1 ր., Մի ոմն 1 ր., Տիգրանեան Յովհաննէս 2 ր., Ջելելեան Յարութիւն 3 ր., Գէորգեան 2 ր., Կին ոմն 70 կ., Քոնսուլեան Սարգիս 2 ր., Թուտաճարեան Պետրոս 1 ր., Թելքիեան Յարութիւն 3 ր., Քալփաքճեան 50 կ., Յովհաննէս սափրիչ էրզրումցի 1 ր., Թորունեան Սարգիս 1 ր., Կասպարեան Յովհաննէս 50 կ., Աճէմեան Կարապետ 10 ր., Ջելելեան Պօղոս 1 ր., Խարամրզայեան Գէորգ 1 ր., Թելքիեան Ստեփաննոս 10 ր., Линда 1 ր., Лугаревъ 3 ր., Л. Бѣлый 3 ր., Ѳ. Литячинъ 1 ր., Бѣлоусовъ 1 ր., Піотровскій 1 ր., Соломосъ 10 ր., И. Т. Дмитріевъ 5 ր., И. Діамантиди 3 ր., Г. 1 ր., Коп 50 կ., Кирьяновъ 1 ր., Реизинъ 1 ր., Ляшенко 1 ր., Минченко 1 ր., Бр. Шпиндлеръ 1 ր., Б. Хохловкинъ 3 ր., Подъяковъ 1 ր., Баткинъ 1 ր.։ Գումարն է 218 ր.։

Պետրոս Ջեանիքեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

«Тифл. Вѣстн.» լրագիրը յայտնում է որ ընդհատում է իր համարների հրատարակելը, մինչև որ այդ լրագիրը հրատարակող ընկերութեան ընդհանուր ժողովը կընտրի մի նոր ադմինիստրատոր, որովհետև այժմեանը, պ. Փիթօեվ, հրաժարվեցաւ իր պաշտօնից։ Յայտնի է որ «Тифл. Вѣстн.» լրագիրը ընկերութեան ծախսով էր հրատարակվում։

—

Մեզ խնդրում են յայտնել որ կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ ծախվում են չերամի սերմեր, ֆրանսիական ցեղի, որ Թիֆլիսի հրջակայքում Բարօն Բախի հոգսերով են գոյացել։ Զօլօտնիկը 35 կօպէկով է ծախվում։ Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի գիւղատնտեսական ընկերութեանը, ուղարկելով հարկաւոր փողը։ փօստի ծախսը ընկերութեան վրա է։

—

Թիֆլիսարնակ մի պարոն, որ իրան Մահտեսի ոմն է անուանել, հասցրեց մեզ 10 րուբլ, որ ուղարկենք վանի սովատանջներին։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ Իվան Կուրցովից 5 ր. յօգուտ վանի սովատանջների և նոյն նպատակով 10 րուբլ Նաւթլուղի եկեղեցու նախկին միաբան Յովհաննէս քահանայ Տէր-Գրիգորեանից։

—

Քանի մի շաբաթ սրանից առաջ հասաւ ԹԻՖԼԻՍ Երուսաղէմի հայոց վանքի միաբան, Երեմիա եպիսկոպոսը, ռուսաստանցի հայերից յօգուտ վանքի նուիրատուութիւններ հաւաքելու նպատակով։ Սրբազանը գնաց այստեղից Ս. Էջմիածին և այս օրերս կրկին վերադարձաւ Թիֆլիս։ Թէև Երեմիա եպիսկոպոսը ստացել է վեհափառից Բեսարաբիայի վիճակում, բացի Նոր-Նախիջևանից, հանգանակութիւն հաւաքելու իրաւունքը, բայց աչքի առջև առնելով որ այժմ թէ Անդրկովկասում և թէ Ռուսաստանի ներքին նահանգներում թանգութիւն և հացի պակասութիւն է, բացի սորանից ամեն տեղ հանգանակութիւններ են լինում յօգուտ Թիւրքիայի մեր սովատանջ եղբայրների, հրաժարվում է առ այժմ յօգուտ Երուսաղէմի վանքի հանգանակութիւն հաւաքելուց և կրկին վերադառնում է Երուսաղէմ։ Չենք կարող չը գովել սրբազանի գիտաւորութիւնը։ Որքան էլ ժողովուրդը պարտաւոր լինէր պահպանել իր վանքերը, իր ազգային կալուածները, բայց այժմ աւելի անհրաժեշտ է սովից մեռնող եղբայրակիցներին օգնել, քան թէ վանքերը պահպանել։

—

Ստացանք տիկին Եղիսաբէթ Տէր-Դաւթեանից 20 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների

—

ՀԻՆ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են փետրվարի 26-ից, որ եղանակը մեղմացաւ և այդտեղի գետը սկսեց հոսել, այնպէս որ ջրաղացները, որոնք մինչև այն օրը փակված էին, սկսեցին նորից բանել։ Կառավարութիւնից ուղարկված 10.000 ր. փող և 2045 պուդ ցորեն բաժանեցին աղքատներին, բայց այդ փողը բաժնեցին միայն քաղաքի այն աղքատ ժողովրդին, որ գրված էր կ ա մ ե ր ա լ ի ա կ ա ն ժողովրդագրութեան մէջ. իսկ գիւղացիներին բաժանեցին ցորեն։ Ուրիշ կողմից գաղթականների համար հայ քաղաքացիներ և մասամբ մի քանի Թուրքեր բաւական փող հաւաքեցին, գնեցին ցորեն և բաժանեցին գաղթականներին։ Թիֆլիսից ուղարկված 1307 րուբլ 90 կ., բաժանեցին այս օրերս թէ տեղական և թէ գաղթական բնակիչներին, այնպէս որ իւրաքանչիւր անձին հասաւ 1 ր. 80 կ.։ Բացի սորանից այդ փողից տուեցին Նախիջևանի գաւառի և Շարուր-Դարալագեազի մի քանի գիւղերի բնակիչներին։

—

ՕԴԷՍԱՅԻՑ մեզ գրում են որ փետրվարի 19-ին շատ չքեղ կերպով կատարվեցաւ կայսրի 25 ամեայ թագաւորութեան յոբելեանը։

—

Մեզ հաղորդում են հետևեալը ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ։ «Ս. Էջմիածնի սինօդը հրաման է գրել տեղիս առաջնորդին ստորագրութիւն բանալ յօգուտ վանի սովատանջների»։

—

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ մեզ գրում են։ «Մօտ օրերումս երկու աստրախանցի վաճառականներ վերադառնալով Մօսկվայից, ենթարկվում են Ցարիցինից դէպի Աստրախան տանող ճանապարհի վրա աւազակների յարձակման։ Աւազակները սպանում են ձիավարին, ճանապարհորդներից մինին ծանր կերպով վիրաւորում են և երկուսի ունեցածն էլ կողոպտում են»։

—

Մեզ գրում են ՔԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅ գիւղից, որ վերջին ժամանակները Ղազախում գողութիւնների և աւազակութիւնների թիւը սաստիկ բազմացաւ։ Ամբողջ ֆուրգօններ իրանց մէջ եղած ապրանքներով անհետանում են մեծ ճանապարհների վրա։

—

Ընթերցողը կարդացած կը լինի «Մշակի» երէկվայ համարում տպված հեռագիրը որ ԲԱԳՈՒԻ մէջ հաւաքեցին 6000 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների։ Կեցցեն Բագուի հայերը։

—

Ուրախալի երևոյթ է, որ այն քաղաքներում որտեղ հայերը խառն են բնակվում ռուսների հետ, մանաւանդ Ռուսաստանի ներքին նահանգների բուն ռուս քաղաքներում, որտեղից մեզ փողեր են ուղարկվում յօգուտ վանի սովատանջների, նուիրատուների ցուցակների մէջ բազմաթիւ ռուսաց ազգանուններն են պատահում։ Չէ կարելի չուրախանալ որ և ռուսները համակրում են Հայաստանի թշուառ ժողովրդին։

—

Երէկ, ուրբաթ օր, երեկոյեան ժամը 9-ն ստացանք դարձեալ մի հեռագիր ԲԱԳՈՒԻՑ հետևեալ բովանդակութեամբ։ «Ներկայացնելով այդ հեռագիրը կը ստանաք Պետական Բանկի Թիֆլիսի բաժնից 6000 րուբլ»։

—

Ստացանք յօգուտ «Արարատեան» Ընկերութեան վ ասիլ Արտեմիչ Ղալամքարեանից նրա տարեկան տուրքը 20 րուբլ։

—

Ստացանք յօգուտ վանի սովելոց 9 ր. 20 կ., հետևեալ անձինքներից։ Աղէքսանդր Աբգարեանց 1 ր., Գէորգ Ասլամազեանց 1 ր., Ա. Քալանթարեանց 1 ր., Նիկօլայ Տէր-Սիմէօնեանց 1 ր., Ստեփան Խատամանեանց 1 ր., Աղ. Եսայեանց 1 ր., Հայկակ 1 ր., Սարգիս Պետրոսեան Բէգջանեանց 1 ր., Սարգիս Տէր-Յարութիւնեանց 50 կ. Սարգիս Թումանեանց 50 կ., Բ. Ք. 20 կ.։ Գումարն 9 ր., 20 կ.։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ պ Եգօր Գրիգորեան Յարութիւնեանցից 10 րուբլ տարեկան վճար «Արարատեան» ընկերութեան և նոյնպէս 10 րուբլ յօգուտ վանի սովեալների։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ պ. Իսահակ Մարտինիչ Ծովեանեանից 50 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների։ Պարոնը փոխանակ մեզ մօտ ընդունված սովորութեանը հետևելու, իր հանգուցեալ ամուսին Թալալ Անտօնեան Ծովեանեանցի հոգեհանգիստ կատարելու ժամանակ չքաւոր ժողովրդին ցորեն բաժանելու, ընծայեց այդ 50 րուբլ յօգուտ վանի սովեալների։

—

Պ. Աղամեանը մեզ խնդրում է յայտնել, որ կամենում է գծագրութեան և գոյների բաղադրութեամբ նկարչութեան դասեր տալ։ Դասերը կարող է տալ թէ իր բնակարանում և թէ ցանկացողների տները այցելելով։ Պայմանների մասին կարելի է իր հետ խօսել։ Հասցէն հետևեալն է. Գօլովինսկի պրօսպեկտ, Մուխրանսկու տուն, կըլուբի տակ։ Պ. Աղամեանին կարելի է տանը գըտնել առաւօտները 10—12, իսկ երեկոները 5—8 ժամը։ Նոյնպէս պատուէրներ է ընդունում կենդանագիրներ նկարելու համար։

—

Երէկ, ուրբաթ օր, մարտի 7-ին, ստացանք պետական բանկի Թիֆլիսի բաժնից ԲԱԳՈՒԻ մէջ յօգուտ վանի սովատանջների ստորագրութեամբ հաւաքած 6000 րուբլ և ուղարկեցինք արդէն այդ գումարը Կ. Պօլսի մէջ հիմնված Հայաստանի սովատանջներին խնամող կենտրօնական մասնաժողովին։ Ուրեմն մինչև այժմ ուղարկեցինք յօգուտ վանի սովեալների ընդամենը 12,000 րուբլ։ Ստորագրութիւնը շարունակվում է։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

—

«Голосъ» լրագրի մէջ տպված է հետևեալ թղթակցութիւնը Վիէննայից։

Աւստրօ-Ունգարական կառավարութեան արտաքին գործերի մինիստրութեան պաշտօնական «Fremdenblatt» լրագիրը վերջին ժամանակներս անդադար զբաղվում է Ֆրանսիայի գործերով։ Ֆրանսիային, նրա ներքին և մանաւանդ արտաքին գործերին այդ լրագիրը շաբաթը գոնեա երեք յօդուած է նուիրում և այդ յօդուածների գլխաւոր բովանդակութիւնը այն է, որ Ֆրանսիան չէ կարող դաշնադրութիւն կապել Ռուսաստանի հետ։ Պաշտօնական լրագրի կարծիքով հանրապետութեան այդպիսի անբնական դաշնադրութիւնը ինքնակալ պետութեան հետ եթէ մինչև անգամ կայանայ, այնու ամենայնիւ իր հակաբնականութեան պատճառով երկարատև չէ կարող լինել։ Ֆրանսիան և Ռուսաստանը միայն մի ընդհանուր բան ունեն, այն է անբաւականութիւն Գերմանիայի դէմ, Ֆրանսիան Էլզասի և Լօտարինգիայի պատճառով, իսկ Ռուսաստանը Բերլինի դաշնագրի համար։ Այդ անբաւականութիւնը ժամանակաւորապէս գուցէ կը միացնէ այդ երկու պետութիւններին, բայց Ֆրանսիական կառավարութիւնը և ժողովուրդը շուտով կը հասկանան, որ նոքա չեն կարող Ռուսաստանի հետ ձեռք ձեռքի տուած գնալ, վախենալով կորցնել իրանց դարևոր դրութիւնը քաղաքակրթված աշխարհում։ Ով որ ճանաչում է այստեղի պաշտօնական լրագիրների գրելու եղանակը, նա իսկոյն կը հասկանայ որ «Fremdenblatt» լրագիրը այդ մտքերը յայտնում է ոչ թէ իր ընթերցողների, այլ Ֆրանսիական կառավարութեան համար, որին նա կամենում է նախազգուշացնել։

Այստեղ ուշադրութեամբ հետևում են Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի յարաբերութիւններին և երկիւղով նկատում են, որ Ֆրանսիան և Ռուսաստանը հետզհետէ միմեանց հետ սերտ յարաբերութիւններ են կապում։ «Գամբետտան յիմարութիւններ է անում, նա Ֆրանսիային դէպի կորուստ է տանում»։ այսպէս են խօսում Վիէննայի քաղաքական շրջաններում։ Գամբետտայի յիմարութիւնը, այդ շրջաններին պատկանող մարդկերանց կարծիքով, նրանումն է կայանում, որ Գամբետտա հակված է դէպի Ռուսաստանի հետ դաշնադրութիւն կապելու միտքը, մանաւանդ որ այդ մարդիկ հաւատացած էին, թէ Գամբետտա կաշխատէ, որ Ֆրանսիան Ռուսաստանի հետ դաշնադրութիւն չը կապէ։ Պէտք չէ մտածել, որ Աւստրիան այդ դէպքում թշնամաբար է վերաբերվում դէպի Ռուսաստանը, կամ ցանկանում է նրան առանձնացած տեսնել, թէպէտ այդպիսի միտքը անտեղի չէր լինի։ Հանգամանքները այնպէս են կազմվել, որ Աւստրիան դէպի Ռուսաստանը բարեկամական առանձին զգացմունքները չէ կարող ունենալ։ Բայց այդ զգացմունքները ներկայումս ոչինչ նշանակութիւն չունեն։ Աւստրիան վախենում է պատերազմից, որը նրա կարծիքով, անհրաժեշտ կը լինի ֆրանս-ռուսական դաշնադրութիւնը կապելուց յետոյ։ Բացի այդ, թէպէտ և ծիծաղելի է, բայց հիմնաւոր է և այն միտքը, որ Աւստրիան անհանգիստ է լինում Ֆրանսիայի, նրա ապագայի և նրա գոյութեան համար։ Հակվելով դէպի այն կարծիքը, որ կատուից ուժեղ գազան չը կայ, այստեղի պետական մարդիկը տարաբաղդութիւններ և մինչև անգամ կորուստ են նախազգուշակում Ֆրանսիային, եթէ նա էլի մի անգամ պատերազմի Գերմանիայի